

Rambo in de Harskamp

'Het deed behoorlijk pijn. Als hij nog dichterbij had geschoten was ik echt dood geweest.' De gedragingen van een beschonken luitenant-kolonel tijdens een nachtelijke oefening: een reconstructie.

Van 28 oktober tot en met 1 november 1985 is de Bravo-compagnie uit Oirschot met drie pelotons op oefening in de Harskamp bij Ede. De training is toegespitst op gevechtssituaties in steden en speelt zich af in 'Oostdorp', de naam van een groep huizen die speciaal voor dit doel in het legerkamp is gebouwd. Sommige ervan zijn intact, anderen zien er uit alsof ze al herhaaldelijk onder vuur hebben gelegen. Tussen de huizen staan pantservoertuigen opgesteld ter ondersteuning van de verdediging. De soldaten, die voor de gelegenheid in twee partijen zijn verdeeld, spelen om beurten aanvallend en verdedigend. Om de realiteit zo goed mogelijk na te bootsen mogen de mannen met losse munitie schieten. Voor de oefening begint worden ze nog eens gewezen op de veiligheidsvoorschriften en het gevaar van overtreding daarvan. Hoewel het knallen veel jongens wel aanspreekt, ervaren de meesten Oostdorp als een zware oefening. Vooral de verdedigende rol valt niet mee: sjouwen met zware zandzakken, schuttersputjes graven en uren op de vijand wachten, vechtend tegen de slaap in vaak slecht weer.

De munitie

De losse munitie in handvuurwapens produceert bij het afvuren een vlam van een halve meter. Bovendien spuit er een kruittlading in kleine, harde deeltjes uit de loop van het geweer. Door de explosie zit daar een flinke druk achter. Verder maakt een schot met losse munitie een enorme knal. De betreffende veiligheidsvoorschriften staan duidelijk omschreven in het *Handboek voor de Soldaat*. Iedere militair wordt geacht

Het is 31 oktober en voor de Bravo-compagnie is de laatste nacht in Oostdorp ingegaan.

23.55 uur

Even voor middernacht wordt de oefening een uur lang stil gelegd. De aanleiding is de bevordering van luitenant Van de Haar tot kapitein. De mannen verzamelen zich in de instructiezaal om het glas te heffen op hun nieuwe kapitein. Het kan niet te gek worden; iedereen krijgt één pilsje. Luitenant-kolonel Van Dam, de bataljonscommandant van Oirschot die zelden een bevorderingsfeest overslaat, zal ook vandoor van de partij zijn. Hij is nog onderweg vanuit Oirschot, waar hij op een paar andere promoties heeft geklonken. Op een glaasje heeft hij niet gekeken want hij laat zich rijden. De topsnelheid waarmee zijn chauffeur de dienstauto naar het front op de Veluwe jaagt, voorkomt echter niet dat Van de Haar al een half uur kapitein is als de overste arriveert.

0.30 uur

Van Dam prijst in een korte toespraak zijn

deze regels uit z'n hoofd te kennen.

„Binnen een afstand van tien meter niet op personen richten en bij duisternis alleen omhoog vuren,” zegt het handboek.

Een woordvoerder van het ministerie van Defensie geeft de noodzaak aan van deze strikte voorschriften. „Op een schijf testen we de losse munitie op eventuele inslag. Het blijkt dat tien meter een veilige afstand is. De absolute grens is drie meter. Nog dichterbij gericht vuren is heel gevaarlijk. Het gehoor- en gezichtsvermogen kunnen ernstig worden aangetast en bovendien kan zo'n steekvlam fikse brandwonden veroorzaken.”

Van Dam (links) tijdens een ceremonie

nieuwbakken kapitein en tovert een fles jenever tevoorschijn. Hij nodigt Van de Haar uit om het glas met hem te heffen. Enkele soldaten uit de groep mogen een borrel meedrinken. De overste, die volgens velen bij aankomst al een aangeschoten indruk maakte, doet vrolijk mee. Niet lang daarna is de fles leeg.

1.15 uur

De verdedigers hebben hun stellingen weer ingenomen. Ze moeten vanacht een paar aanvallen afslaan, de eerste om een uur of half twee. Als ook de aanvallers zich gereed maken meldt overste Van Dam zich bij een van de patrouilleleiders: „O, jullie gaan een aanval doen? Dan ga ik mee!” De militairen kijken elkaar verbaasd aan. Het is niet gebruikelijk dat een overste aan zo'n oefening meedoet. „Bovendien was hij op z'n zachtst gezegd nogal aangeschoten,” zegt sergeant A. Miermans, een van de patrouille-leden. „Maar ondanks de nodige bedenkingen over de afloop hebben we hem toch maar meegenomen.” Bewapend met een uzi-pistoolmitrailleur, die hij van een soldaat vordert, voegt Van Dam zich bij de patrouille. In colonne-formaat vertrekt de nu zes man sterke groep naar de zuidrand van het dorp. Onderweg merken de mannen pas echt in welke staat hun overste verkeert. Sergeant W. Donders, een ander patrouille-lid: „Van